

Кухарик В. В. – доцент кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Волинського національного університету імені Лесі Українки

Принципи цифрової економічної дипломатії

Постановка проблеми. Нині цифрові технології стали невід’ємним компонентом усіх сфер суспільного життя, включно з економічною дипломатією, зумовлюючи значні трансформації у цій галузі. Ефективне застосування цифрових інструментів є ключовим чинником просування національних економічних інтересів на міжнародній арені. Відтак, виникає необхідність у дослідженні поняття «цифрова економічна дипломатія» та формулювання чітких принципів її реалізації, імплементація яких сприятиме зміцненню економічних зв’язків, активізації торговельних та інвестиційних процесів, а також забезпеченню сталого розвитку в епоху цифрової трансформації суспільства.

Метою дослідження є формулювання ключових принципів ефективної реалізації цифрової економічної дипломатії.

Результати дослідження. Незважаючи на те, що цифрова економічна дипломатія активно залучає новітні технологічні інструменти, її концептуальні засади повинні ґрунтуватися на фундаментальних принципах міжнародного права, що й традиційна економічна дипломатія.

Згідно з Декларацією ООН про принципи міжнародного права 1970 р., закріплено сім основних принципів, зокрема: зобов’язання держав утриматись від загрози силою та її застосування у випадках, що не сумісні з цілями ООН; принцип мирного вирішення спорів; принцип рівноправ’я та самовизначення народів; принцип суверенної рівності держав; принцип співробітництва; принцип сумлінного виконання міжнародних договорів і угод; невтручання у внутрішні справи іншої держави [1].

Враховуючи тісний зв’язок економічної дипломатії з принципами міжнародного права, що регламентують міждержавні економічні відносини та регулюють імплементацію відповідних норм, принципами традиційної економічної дипломатії є: відмова від

застосування загроз чи примусу, мирне врегулювання економічних суперечностей, рівноправність сторін та взаємна вигода, повага до економічного суверенітету держав та невтручання у їхні внутрішні процеси, економічне співробітництво на засадах спільних інтересів, транспарентності та довіри, дотримання міжнародних економічних угод та домовленостей, а також утримання від прямого впливу на внутрішню економічну політику інших суверенних держав тощо.

З метою формулювання принципів цифрової економічної дипломатії, доцільно проаналізувати принципи цифрової трансформації, зокрема, досвід Європейського Союзу у цій сфері. Так, у грудні 2022 р. була ухвалена Європейська декларація про цифрові права та принципи для цифрового десятиліття, яка передбачає: людиноцентричний підхід до цифрової трансформації; солідарність та інклюзивність через цифрову освіту, працевлаштування та державні послуги; свободу вибору та справедливість у цифровому середовищі; участь у цифровому просторі; безпеку, захист і розширення можливостей, особливо для молоді; сталий цифровий розвиток тощо [2].

Формулювання принципів цифрової економічної дипломатії має спиратися на принципи міжнародного права, економічної дипломатії та цифрової трансформації, зокрема:

1. **Принцип цифрового суверенітету** – право держав контролювати та регулювати власний цифровий економічний простір і цифрові ресурси для реалізації національних інтересів;
2. **Принцип регулювання цифрової економічної дипломатії** – розробка міжнародних правил і стандартів для ефективної взаємодії держав у цифровій економічній сфері;
3. **Принцип взаєморозуміння та технологічного партнерства в цифровій економічній дипломатії** – взаємовигідна співпраця держав у цифровому економічному просторі;
4. **Принцип безпеки в цифровій економічній дипломатії** – міжнародне співробітництво в сфері кібербезпеки для запобігання кібератак;
5. **Принцип сталого розвитку в цифровій економічній дипломатії** – використання цифрових технологій для досягнення цілей сталого розвитку в економічній сфері;

6. Принцип довіри та етики в цифровій економічній дипломатії – дотримання міжнародних етичних стандартів і принципів для встановлення довіри між державами в цифровому економічному просторі тощо.

Висновки. Принципи цифрової економічної дипломатії сформульовані із синергії принципів міжнародного права, економічної дипломатії та цифрової трансформації, й спрямовані на сприяння стійкому та взаємовигідному розвитку держав у цифровому світі.

Джерела та література

1. Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Cooperation among States in accordance with the Charter of the United Nations. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/202170?ln=en>.
2. European Declaration on Digital Rights and Principles for the Digital Decade. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/european-declaration-digital-rights-and-principles>.

Мироненко А. О. – студентка 4 курсу факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Науковий керівник:
кандидат економічних наук, доцент
кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами
Кицюк І. В.

Розвиток ритейлу в Україні та світі

Постановка проблеми. У період глобалізації та активного зростання та розвитку ринкових відносин, торгівля стає одним з найважливіших секторів економіки. Однією з основних видів торгівлі є роздрібна торгівля, яку все частіше називають «ритейлінг» («retail trade» – роздріб, роздрібна торгівля).